

14.10.2024 22. helluntain jälkeisen viikon maanantai

Päivän epistola

”Te olitte kuolleita rikkomustenne ja ympärileikkaamattomuutenne vuoksi, mutta Jumala teki teidät eläviksi yhdessä Kristuksen kanssa. Hän antoi meille kaikki rikkomuksemme anteeksi, hän kumosi meitä rasittavan velkakirjan kaikkine määräyksineen ja teki sen mitättömäksi naulitsemalla sen ristiin. Hän riisui aseista vallat ja voimat ja saattoi ne kaikki häpeään, kun hän teki Kristuksesta niiden voittajan. Kukaan ei siis saa tuomita teitä siitä, mitä syötte tai juotte tai miten noudatatte juhla-aikoja ja uudenkuun ja sapatin päiviä. Ne ovat vain sen varjoa, mikä on tulossa; todellista on Kristuksen ruumis. Teidän voittajan palkintoanne ei saa riistää teiltä kukaan, joka nöyryyttää itseään kieltäytyksin, vajoaa näkyihinsä ja palvoo enkeleitä. Sellaisen ihmisen tekevät hänen omat tyhjät ajatuksensa ylpeäksi, eikä hänellä ole yhteyttä Kristukseen, päähän, joka huolehtii koko ruumiista ja pitää sitä nivelten ja jänteiden avulla koossa, niin että se kasvaa Jumalan tarkoittamalla tavalla. Jos kerran olette yhdessä Kristuksen kanssa kuolleet pois maailman alkuvoimien ulottuvilta, miksi yhä käyttäydytte tämän maailman mukaisesti ja alistutte sellaisiin sääntöihin.” (Kol. 2: 13 – 20)

Tekstimme alkaa jakeesta 13. On todennäköistä, että jakeet 11 – 15 on alun perin ollut jonkinlainen jumalanpalvelusveisu. Jakeessa 11 samaistetaan ympärileikkaus kasteen kanssa, mutta teksti edellyttää ”syntisen luonnon riisumista”. Tämä voi viitata kyseisen aikakauden mysteerikultteihin, joissa osana toimitusta vaatekappaleet laitettiin pois. Jae 12 viittaa kasteeseen, jossa kolossalaiset ”yhdessä hänen (Kristuksen) kanssa haudattiin ja herätettiin eloon.

”Jumala teki teidät eläviksi yhdessä Kristuksen kanssa” siirtää tekstin käsittelemään sitä, mitä merkitsee Kristuksen kanssa oleminen: syntien anteeksiantamista. Tätä samaa asiaa oli käsitelty jo aikaisemmin tässä kirjeessä (Kol. 1: 14). Apostolien tekojen kirja liittää syntien anteeksi saamisen kasteeseen (Ap.t. 2: 38). Syntien anteeksi saamista käsittelee myös Isä meidän -rukous (Matt. 6: 9 – 15).

”Meitä rasittavan velkakirjan”: velkakirja sananmukaisesti tarkoittaa käsin kirjoitettua muistiinpanoa. Se tarkoittaa tässä velallisen ja velanantajan välistä sopimusta. Näiden välisestä suhteesta on paljon mainintoja sekä Uudessa että Vanhassa testamentissa. Se kuvaa Jumalan ja ihmisen välistä suhdetta. Velkakirja on mitätöity Kristuksen ristiinnaulitsemisessa.

Kolossalaisia ei voi tuomita siitä, mitä he syövät tai juovat, tai miten he viettävät juhla-aikoja ja

uudenkuun ja sapatin päiviä. Nämä ovat varjoa tulevasta. Todellinen tuomitsija on ”Kristuksen ruumis”. Tässä se tarkoittaa kirkkoa, seurakuntaa. Jäsenyys kirkossa tuo pelastuksen, ei syömis- tai juomistavat (kts. 1. Kor. 13: 10). Vähän myöhemmin edellytetään yhteyttä Kristukseen, joka huolehtii ruumiin (Kirkon) kasvamisesta ”Jumalan tarkoittamalla tavalla” (Kol. 2: 19). Kristuksen ilmestyessä ”tekin ilmestytte hänen kanssaan kirkkaudessa” (Kol. 3: 4).

”Joka nöyryyttää itsensä kieltäytyksin, vajoaa näkyihinsä ja palvelee enkeleitä.” Tämä teksti on vaikeaselkoinen ja eri tavoin tulkittu. Tässä puhutaan niistä, jotka koettavat estää kolossalaisten pelastuksen. Nöyryys on kristillinen hyve. Mutta vääränlainen nöyryys on juonittelua. Voi olla, että kirjoittaja tarkoittaa tässä nöyristellen suoritettua (kultillista) palvelua? Se voi tarkoittaa myös paastoa tai itsensä alentamista. Enkeleiden palveleminen voidaan myös ymmärtää kahdella eri tavalla. Joko kyse on nimenomaan enkeleiden palvelemisesta (he ovat palvonnan kohde) tai sitten vastustajat palvovat yhdessä enkeleiden kanssa jumaluutta.

Päivän evankeliumi

”Kerran, kun Jeesus oli vetäytynyt yksinäisyyteen rukoilemaan ja opetuslapset olivat hänen kanssaan, hän kysyi heiltä: ”Kuka minä ihmisten mielestä olen?” He vastasivat: ”Toisten mielestä sinä olet Johannes Kastaja, toisten mielestä Elia, toiset taas sanovat, että joku entisajan profeetta on noussut kuolleista.” ”Entä te?” kysyi Jeesus. ”Kuka minä teidän mielestänne olen?” Pietari vastasi: ”Sinä olet Kristus, Jumalan Voideltu.” Jeesus kielsi heitä ankarasti puhumasta tästä kenellekään ja sanoi: ”Ihmisen Pojan täytyy kärsiä paljon. Kansan vanhimmat, ylipapit ja lainopettajat hylkäävät hänet, ja hänet surmataan, mutta kolmantena päivänä hän nousee kuolleista.” (Luuk. 9: 18 – 22)

Sama kertomus on Matteuksella (Matt. 16: 13 – 23) ja Markuksella (Mark. 8: 27 – 33). Luukas esittää Jeesuksen rukoilemassa, tämä on Luukkaalla merkki, että jotain teologisesti merkittävää tuodaan esille.

Opetuslapset vastaavat Jeesuksen kysymykseen, kuka Hän ihmisten mielestä on, samalla tavoin kuin vähän aikaisemmin neljännesruhtinas Herodeksen tapauksessa (Luuk. 9: 7 – 8). Jeesus on ihmisten mielestä Johannes Kastaja tai profeetta Elia tai joku ylösnoussut profeetta. Jeesus kysymällä ensin ihmisten mielipidettä, erottaa yleisen mielipiteen opetuslasten mielipiteestä.

Sitten Jeesus kysyy opetuslapsilta heidän mielipidettään. Näin Hän johdattaa opetuslapsensa tarkemmin miettimään vastaustaan. Tämä on perusteltua, sillä opetuslapsina heillä oli enemmän

tietoa ja kokemusta Jeesukselta kuin muulla kansalla. Pietari opetuslasten puheenjohtajana vastaa heidän puolestaan, että he pitävät Jeesusta Kristuksena. Tämä vastaus voi osittain perustua väärään ajatteluun. Pietari ei välttämättä ymmärrä, mikä Kristuksen tehtävä on. Hänen vastauksensa perustuu siihen, miten hän on nähnyt Jeesuksen toimivan ja käyttävän voimaa pahoja henkiä vastaan. Hän ja muut opetuslapset olivat itsekin omassa toiminnassaan saaneet sen huomata. Pietarin vastaus on siis oikea, mutta perustuu ehkä hänen väärin johtopäätöksiinsä. Pietarin ja muiden opetuslasten väärä ajattelu käy ilmi siitä, että he eivät ymmärrä Ihmisen Pojan tulevaa kohtaloa.

Pietarin vastaus on mielenkiintoinen: ”Sinä olet Kristus, Jumalan voideltu”. Vanhempi käänös esittää saman asian: ”Sinä olet Jumalan Kristus”. Messias -odotukset olivat erilaisia eri ryhmillä. Jos kyse olisi poliittisesta messiaasta, niin vastaus olisi ehkä muodossa ”Jumalan voitelema”. Pietarin vastaus sisältää ajatuksen, että Jeesus on Jumalan Kristus. Tällaisia on vain yksi, jumaluuden toinen persoona.

Jeesus koettaa opettaa opetuslapsiaan katsomaan Kristusta uudesta näkökulmasta, ristin kautta. Hänen vastustajansa johdattavat Hänet kuolemaan. Ihmisen Poika kuvaa nyt hänen nöyryyttään. ”Ihmisen Pojan täytyy kärsiä” paljastaa, että kyse on Jumalan pelastussuunnitelman toteuttamisesta.

Markuksen evankeliumissa Pietari koetti estää näiden asioiden toteutumista ja nuhteli Jeesusta tämän sanoista (Mark. 8: 32 – 33). Luukas ei mainitse tästä asiasta mitään.